

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J. W. M. GIGENGACK

NR. 9 SEPT. 1971 10^E JRG.

Kroniek van Fleringen:

*havezate
'Herinckhave'*

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.50 per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

KRONIEK VAN DORP EN STAD

FLERINGEN — De naam van deze buurtschap in het noorden van Twente luidde volgens een oud oorkondenboek in 1252 *Vletheringe*. Een zekere Hermannus van Vletheringe verkocht toen het huis Vruntenrothe (thans het erve Frontrot) voor 30 talenten Deventer munt aan het convent van Werslo, het latere Stift Weerselo.

De namen die eindigen op 'ingen' verwijzen vooral naar de volgelingen van een of andere vooraanstaande figuur. Zo moeten in de Twentse buurtschap Beuningen, welke nederzetting in 950 Banninggi heette, de aanhangers van een zekere *Bano* of *Bono* hebben gewoond.

Aan *Vlether[inge]* ligt de Germaanse voornaam *Fledrad* ten grondslag, die werd opgetekend in 793 en volgens de Hengelose naamkundige B. J. Hekket is samengesteld uit twee Germaanse woorden, 'fladi' (schoonheid) en 'radi' (raadgever), hetgeen dan zoiets betekende als 'de schone raadgever'. Met de jaren veranderde dit naamselement *Fledrad* in *Fleder* en nog later in *Fleer* of *Flier*, onder welke vorm het nog voortleeft in de Twentse familienaam Scholtefleer (ontstaan uit Schulte to Vlederen) en in de Friese namen *Fleringa* en *Flieringa*.

Anders is het gesteld met de naam van het erve *Fleer* in De Lutte, dat omstreeks 950 *Fletharrothe* heette, in 1400 *Vledderode* en in 1475 *Vlederen*, waarna het via de vorm *Fleeren* afsleet tot het huidige *Fleer*. In *Flethar* gaat namelijk een boomnaam schuil, te weten de vlier, terwijl het woord 'rothe' duidt op een gerooid bos, i.c. een vlierbos dus.

Soortgelijke namen zijn *Beukenrode*, *Haselroth* en *Berkenrode*. Variaties worden gevormd door *Brederode* bij Haarlem (kennelijk een breed perceel) en *Kerkrade* in Limburg (een gerooid perceel dat toebehoorde aan de kerk). Verder noemden we hierboven de huisplaats *Vruntenrothe* te *Fleringen*, gelegen nabij het gerooide bos van een zekere *Vrunt*, welke naam moet zijn ontstaan uit een oudere Germaanse voornaam *Friunt* of *Friunto*, beide in de negende eeuw opgetekend en nog voortlevend in ons woord 'vriend' en in achternamen als *Vriend*, *Vrint* en *Vrinten*.

Aan de hand van de studie der eigennamen wordt duidelijk, dat de nederzetting *Fleringen* van zeer oude datum is. Diverse bodemvondsten bevestigen deze ouderdom. Zo spreekt de streekhistoricus W.G.A.J. Röring [*Kerkelijk en Wereldlijk Twente*, 1909, Dl. I, blz. 285] over een onderzoek van grafheuvels te *Fleringen* eind 19e eeuw, waarbij onder één van de blootgelegde urnen een bronzen zwaard werd gevonden en onder een andere urn een bronzen lansspits. „Te oordelen naar de wapens, die gevonden zijn, schijnen hier te *Fleringen* krijgslieden of althans aanzienlijke personen te zijn begraven.”

DE MARKE VLEDERINGE

Het *Schattingsregister van Twente* uit 1475 — het meest volledige Middeleeuwse document dat wij over de Twentse boerenerven bezitten — vermeldt voor de marke **VLEDERINGE** (Kerspel Ootmarsum) 16 huisplaatsen, teweten:

- 1) Pleyhus alias Braeck, kathe (thans Pleis);
- 2) Middelendorp (thans Middendorp);
- 3) Lansing (thans Lansman);
- 4) Wigbolding (thans Wigbelt onder Albergen);
- 5) Nysinghoff (thans wrsch. erve Scholte);
- 6) Lentfording (thans Lentfert);
- 7) Berending (thans Beernman);
- 8) Mensing (thans Mensink of Mensman);
- 9) Fruntenrot, is ein kathe (thans Frontrot);
- 10) Hesselkote, is ein kathe (thans Kotman);
- 11) Herberting (thans Herbert);
- 12) Rickmenspol (thans Rikkenspool);
- 13) Westendorp (thans Westendorp);
- 14) De Hoff to Vlederingen, denstman; (thans Herinckh.);
- 15) Hase, dat cloester van Albergen ken(ne se) nicht, [woste, lifftucht; (Koolhazen, thans 2 woonhuizen);
- 16) Maethues, is ein lifftucht uth Lentfording, kenne se [nicht; (thans niet meer bekend).

Twee keer komt in deze lijst de vermelding 'lifftucht' voor (nrs. 15 en 16), welk woord de betekenis heeft van 'vruchtgebruik' en veelal verwijst naar een bejaardenwoning. Dikwijls gebeurde het, dat de naam van een huisplaats overging op de bewoner. Op soortgelijke wijze moet ook de familienaam 'Lijftogt' zijn ontstaan; [zie verder ook TP van dec. 1970, blz. 7: 'bejaardenzorg vroeger'1.

In een markedokument uit 1635 (zie afb. blz. 4) komen we bijna alle namen van voormelde schatplichtigen te *Fleringen* opnieuw tegen, namelijk:

aelbert mensink, burichter van Vleeringen (nr. 8 boven);
hindrick ten kattie (vermoedelijk nr. 10);
aerent ten pleyhuis (nr. 1);
geert ten middendorp (nr. 2);
yohan wygbelinck (nr. 4);
ghert lansink (nr. 3);
luijken schulten (vermoedelijk nr. 5);
freerieks herberinck (nr. 11);
aelbert ten vrontenrodte (nr. 9);
beerent ten riekmenspoel (nr. 12);
lūken beerninck (nr. 7);
geerdten westendorp (nr. 13);
esken lentveerinck (nr. 6);
geert mensink (idem nr. 8).

De betrokkenen noemden zich 'semplycke ghemeine *Burmans van Vleeringe*', die bekenden een geldsom te hebben opgenomen van 'den Eersamen hermen berentsen anneken sijne echte huijs-vrouwe', vermoedelijk om markeschulden te voldoen. De *Burmans* ondertekenden elk afzonderlijk met een huismerk, waaruit wij concluderen dat zij analphabeten waren en geen onderwijs in lezen en schrijven hebben genoten. Een afschrift van deze akte (waarvan een reproductie op blz. 4) berustte op de havezate 'Herinckhave', centrum van bestuur

en rechtspraak in de marke Fleringen. 'Have' is een verbogen vorm van 'hoof' of 'hof'. De naam heeft dus niets te maken met een haven en allerm minst met een 'haring-haven', zoals een reisgids weet te melden. Het eerste deel 'Herinck' is een vertrouwd type van een naam op 'ink', hetgeen gewoonlijk betekent: 'zoon van'. Zo verwijst de naam 'Herberting' naar de zoon van Herbert en op dienovereenkomstige wijze duidt 'Herinckhave' op 'de Hof van de zoon van de Heer'.

DE FEODALE MAATSCHAPPIJ

Aanvankelijk viel de titel 'heer' toe aan de heersende vorst oftewel de landsheer. Grootgrondbezitters zochten bij hem bescherming door hun goed en zichzelf aan de landsheer op te dragen met belofte van levenslange trouw. Hiertegenover zegde de landsheer, die leenheer was geworden, eveneens levenslange bescherming toe. De grootgrondbezitter was nu 'man' oftewel leenman geworden. Hij ontving zijn eigen bezit terug in 'manstat' en was verplicht tot zekere diensten, meestal van militaire aard, terwijl de beloning bestond uit opname in de huishouding van de heer, als het ware uit kost en inwoning. Ook wel uit het ter beschikking stellen — z.g. 'in leen geven' — van een bepaald domein, teneinde van de opbrengsten te leven. De leenman op zijn beurt kon dit domein in onderdelen op dezelfde wijze in achterleen geven aan verschillende personen. Deze waren dan aan zijn grondheerlijk gezag onderworpen. In de praktijk kwam het feitelijk hierop neer, dat een vrije boer zijn boerderij opdroeg aan de leenman en haar dan direkt daarna weer terugkreeg ten gebruike, doch dan de leenman met grondheerlijk gezag boven zich had. Het groeien van de macht van de leenman is de oorzaak geweest van het in de knel komen van het achterleen, ofwel van de boer op zijn boerderij.

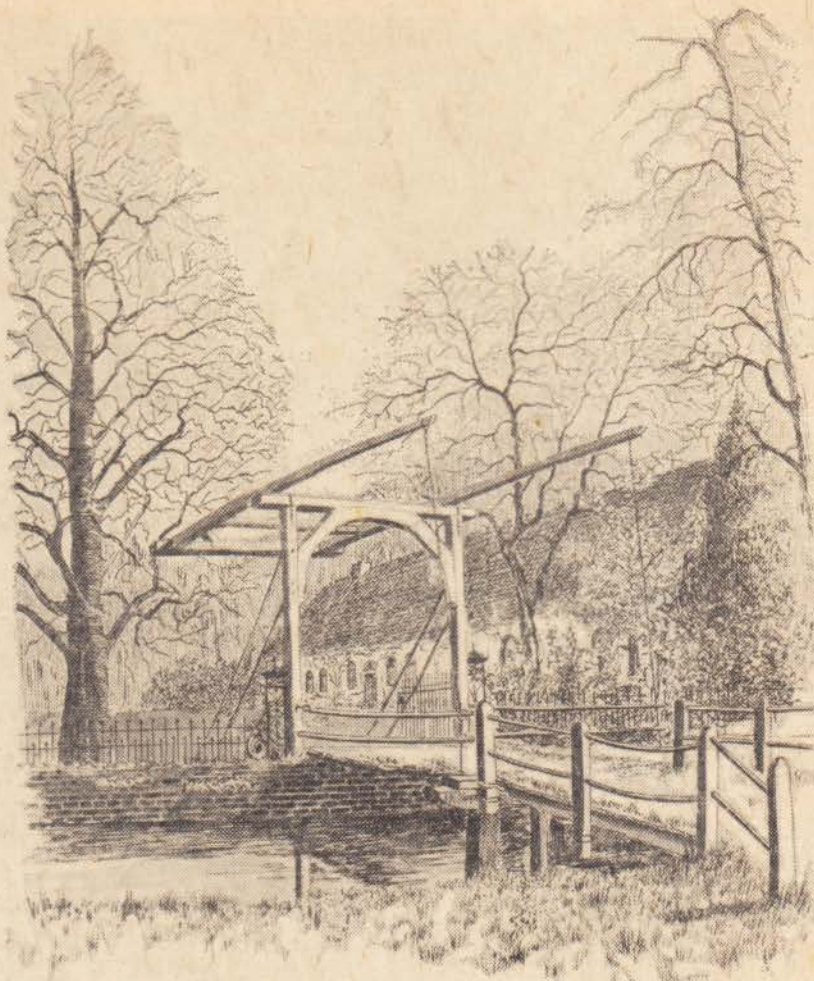
Om hun positie te verdedigen tegen de machtiger wordende leenmannen, die zich langzamerhand gedroegen als alleenheersers in hun gebied, zochten de regerende koningen en keizers in het Duitse Rijk de steun van de bisschoppen. Dit Duitse Rijk had zich ontwikkeld tot vijf grote hertogdommen, namelijk SAKSEN, Beieren, Zwaben, Frankenland en Lotharingen. Voortaan zouden de koningen door deze hertogen worden gekozen.

Als eerste kwam in 911 Conrad I van Frankenland, die in 918 werd opgevolgd door KONING HENDRIK I (918-936) uit het Saksische geslacht der Ludolfingers. Dit had zich in SAKSEN, waartoe ook TWENTE behoorde, naar voren gewerkt en was tot een der machtigste geslachten in het rijk geworden.

Na het overlijden van KONING HENDRIK I in 936 werd hij opgevolgd door zijn zoon OTTO I, bijgenaamd de Grote (936-973), die was opgevoed te Utrecht. Het is deze OTTO die door diverse schenkingen de toekomstige wereldlijke macht van de Utrechtse bisschoppen heeft voorbereid. In de 11de eeuw hebben de Utrechtse kerkvorsten feitelijk geheel Overijssel in handen. De bisschop was hier landsheer en leenheer geworden.

De zorg voor de bezittingen der bisschoppen van Utrecht in Twente was opgedragen aan de hofmeiers der bisschoppelijke hoven; [deze hoven waren gevestigd in Ootmarsum, Oldenzaal, Borne, Delden, Wiene en Goor. Later werden hieraan nog toegevoegd de hof Kagelink onder Diepenheim en de hof Te Lintelo onder Haaksbergen]. De horige erven, die onder deze hoven ressorteerden, lagen niet in een gesloten gebied bij elkaar, doch in heel Twente verspreid.

Ook de adellijke heren hadden veel grondbezit en hielden er — evenals de bisschoppen — rentmeesters op na, die dan echter 'scholte' heten. Omdat zij ook de kleine aangelegenheden met de boeren regelden, werden zij daarom wel 'burrichter' genoemd. Als vertegenwoordigers van de in de regel grootste 'gewaarden' (boermannen met een waarde in de woeste gronden van de marke), waren zij veelal ook 'holt'- en 'markenrichters'. Waar de grootgrondbezit-

de havezate 'Herinckhave' te Fleringen (Twente) naar een tekening van G. Frederiks te Almelo.

ter in de loop der jaren dikwijls ook de hand had weten te leggen op de boerderij, waaraan het markerichterschap erfelijk was verbonden, kwam het wel voor dat de scholte of burrichter zetelde op de boerderij, waarop het markerichterschap was gelegen. Ja, soms werd dit markerichterschap aan het erve ontvreemd en compleet met 'whare' (markeaandeel) overgebracht op het Huis van de grootgrondbezitter zelve; (TP febr. 1971, blz. 3, voetnoot 5). Zo wist de landadel alle macht aan zich te trekken en verschillende keren zien wij een edelman in eigen persoon als 'holt'- of 'markerichter' optreden.

[Vrij naar L. A. Stroink: 'Stad en Land van Twente', 1962, blz. 107 t/m 110 en 126 t/m 127].

HET GESLACHT VAN VLEDERINGEN

We kunnen de bewoners van de Hoff to Vlederingen onderverdelen in drie groepen:

- △ het geslacht Van Vlederingen
- △ het geslacht Grubbe
- △ het geslacht Von Bönninghausen

L) Op 21 dec. 1330 verklaren WERENBOLDUS DE VLEDERINGHEN en zijn zonen HERMANNUS en STEPHANUS, dat zij de grote en kleine tiend (een soort baatbelasting) van de hof Philippinckhoef, gelegen in de buurtschap Enschede, in pand geven aan Willikinus Zoetyken voor 8 mark, 6 schepel rogge en 1 schepel haver; ¹⁾.

Dit alles op dach in vane als boren verhaelt
 onderhouden.

Dyt is aelbert mensink sijn merck met sijn
 eygen handt getoghen als Lurichter van Diering
 dit merck heeft hindrich den haffter eygenen handt
 ghetoghen

Dyt merck heeft aarent ten pley huis getogen
 met sijn eygen handt
 Dit is gheset in middendorp sijn eygen merck

Dyt merck heeft yohann wyggelincx onse
 eygenen handt getoghen

Dyt merck heeft gheert lansink getoghen

Dyt merck heeft wuyken schulden getoghen

Dyt merck heeft freerick herberich getoghen met
 sijn eygen handt

Dyt merck heeft aelbert den vrandenrode
 met sijn eygen handt getoghen

Dyt merck heeft beuend den richmen sproel getoghen
 met sijn eygen handt

Dyt merck heeft thuyt lichen benninck getoghen

geurdt de westendorp Dyt is esken Leentvarende sijn merck
 met eygen handt getoghen

Dyt merck heeft geurd mensink getoghen

Behinne yk yonge van Doeder Dyt gescheen is
 toe hebben oorkonde myn eyghen handt. alles op
 dato den 1 junij anno 1635

pro vena copia
 J. V. V. V.

II.) Zoon HERMANNUS komen we ook tegen in een goederenlijst van de Utrechtse bisschop Johan van Diest (ambtsperiode 1323-1340), in welk document de hoeven in de marken van Salland staan vermeld en tevens de namen worden genoemd van de 'borgsaten' in de bisschoppelijke Vesting Goor. *'Dit zijn die borghsaten te Goer. Die eerste op die nortzide van der groter porte naest der porte, so is de Coip Van Den Tie met ziene hofstede, ende daeran HARMAN VAN VLEDERINGHEN....'*; ²).

De borgmannen, die de bisschop terzijde stonden bij de handhaving van diens wereldlijke macht, bezaten hun borgleen (een woning) te Goor binnen de muren en moesten aanvankelijk aldaar op verlies van hun leen resideren. Daarnaast konden zij andere bisschoppelijke goederen in leen houden; ³).

Uit het leenregister van Graaf Otto van Bentheim (1346-64) blijkt dat in het midden van de 14e eeuw

„HER BERNARD VAN ZEBELINGEN hevet in manstat den hof to Vlederingen in den Kerspel to Oetmerscem”; ⁴).

Bedoelde HEER BERNARD was een zoon van BART VAN ZEBELINGEN (eerder genoemd onder voetnoot 2), welke laatste een leenman was van de Graaf van Bentheim en in 1311 als Schout van Twente voorkomt; ⁵). De familie Van Zebelingen was zowel in het Bentheimse als in Overijssel gegoed. [Twee zonen van HEER BERNARD, teweten Bernd en Gerard, droegen in 1333 hun huis 'Ther Hondsborch' onder Zenderen op aan de bisschop van Utrecht als leengoed en open huis; ⁶]. Over eventuele relaties tussen de geslachten Van Zebelingen en Van Vlederingen is ons niets bekend.

III.) Omstreeks 1383 hield HADEWIJCH VAN VLEDERINGEN de Heringhof of Hof to Vlederinghe met verschillende erven en tienden onder Albergen, Fleringen en Zenderen van de bisschop van Utrecht in leen; ⁷).

De streekhistoricus mr. G.J. ter Kuile jr. ⁸) schrijft: „HADEWIJCH is wellicht een dochter geweest van HERMAN VAN VLEDERINGEN, die in het begin van de 14e eeuw voorkomt als borgman van Goor (II hierboven). Zij was getrouwd met AREND GRUBBE, maar de in het vorenstaande genoemde lenen — waaronder de Heringhof — schijnen familiegoed der Van Vlederingen's te zijn geweest. Deze opvatting wordt bevestigd door de gang van zaken na HADEWIJCH's overlijden.”

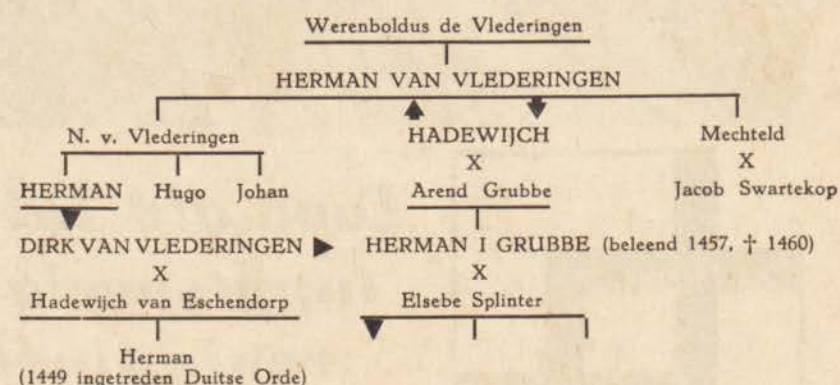
HET GESLACHT GRUBBE

Na de dood van HADEWIJCH VAN VLEDERINGEN vermoedelijk in het jaar 1384, zijn het niet haar echtgenoot AREND GRUBBE (in 1326 borgman van Goor) en diens zoon HERMAN I GRUBBE (in 1381 en 1384 genoemd als borgman en schepen van Goor), maar haar neef HERMAN VAN VLEDERINGEN — kind van een eerder overleden broer van Hadewijch — en vervolgens diens zoon DIRK, die Herinckhave bewonen; ⁹).

Laatstgenoemde zag zijn stamhouder omstreeks 1449 in de Duitse Orde treden, en het schijnt — aldus Ter Kuile — dat er toen geen andere nakomelingen waren, die als leenvolgers konden optreden. Het stichtsleen 'den Heringhove' met bijbehorende tienden is daarop alsnog overgegaan op HERMAN I GRUBBE, zoon van Hadewijch (III boven), welke 20 okt. 1457 met die goederen is beleend ¹⁰) en reeds eerder (op 4 nov. 1394 bij zijn meerderjarig worden) andere goederen van zijn overleden moeder in leen had ontvangen zoals de tienden to hoensteden grof en smal, de tienden over de IJsinkhof, over Jordaniing, over larsing, dat quet te Hesselkote, t quet ten Nijenhues te Vlederingen, t quet ten berge te Geesteren ('Schattingsregister 1475': 'De Berch', later Bergman en thans Schröder) enz. enz., met uitzondering van de tienden onder Zenderen, die aan zijn Tante Mecheld — zuster van Hadewijch — waren toegefallen en van enkele tienden in de Nedergraafschap; ¹¹).

Nog ontving hij in 1428 een erfelijken wederkoop van vier mud rogge, die uit het erf en goed *ten Herinckhove* verkocht waren aan Coep Swartecop en Mechelt zijn echte vrouw (Huisarch. Her.). In 1439 geeft hij aan Johan van Hederijngen (een neef van oomszijde) ter leen het erf te Wijrick onder Deurningen, een borchleen van Goor — in het *Schattingsregister* van 1475 en 1495 achtereenvolgens 'Werink' en 'Wyring' genaamd en thans Wierink geheten — en nog enige erven.

Alvorens dit genealogisch overzicht te vervolgen, vatten we het voorafgaande samen in een overzichtelijke tabel, die tevens de wijze van vererving van HADEWIJCH's nalatenschap in beeld brengt, welke in 1401 aanleiding gaf tot een proces tussen HERMAN I GRUBBE ter ener zijde en HERMAN VAN VLEDERINGEN met zijn zoon DIRK ter andere zijde, vermoedelijk over de vraag, wie als naaste leenopvolger beschouwd moest worden.

HERMAN I GRUBBE, gehuwd met Elsebe Splinter, is vóór 22 jan. 1460 overleden; hij liet drie kinderen na: Arend, Johan en Aleid; ¹³).

almelo

CHEMISCH REINIGEN

In één dag klaar

Beter · Vlugger · Goedkoper

Tempo Rohofstraat 2
Telef. 14354
(FILIAAL: Wed. Veldhuis, Ootm.str. 276)

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Alle boeken over TWENTE

Scholten's boekhandel

GROTESTRAAT 116 - ALMELO

In vroger dage daansen de leu op de dell' 'n veertoer. Weer völ later 'n zeuensproonk. Rechtervoort foxtrot, wals en cha cha cha in niemoodse daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 — Tel. 4880

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

Exclusieve Herenkleding

Oostvogel

Sinds
1795

CITY-PROMENADE 63 — ALMELO

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 — ALMELO

- VEEVOEDER
 - KUNSTMEST EN
 - LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
- in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij: **ALMELO**

Olympia
Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. VEEN
Grotestr. 104 Tel. 12666

drogisterij — parfumerie PRÜMERS

Bornsestraat 72 — Tel. 5650

Het huis voor geschenken

Bondsspaarbank Nutsspaarbank

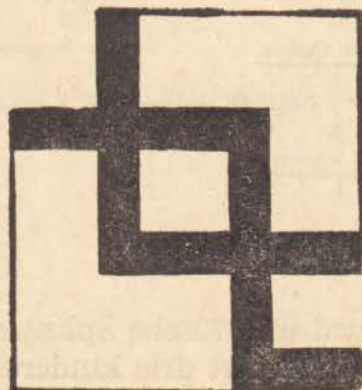
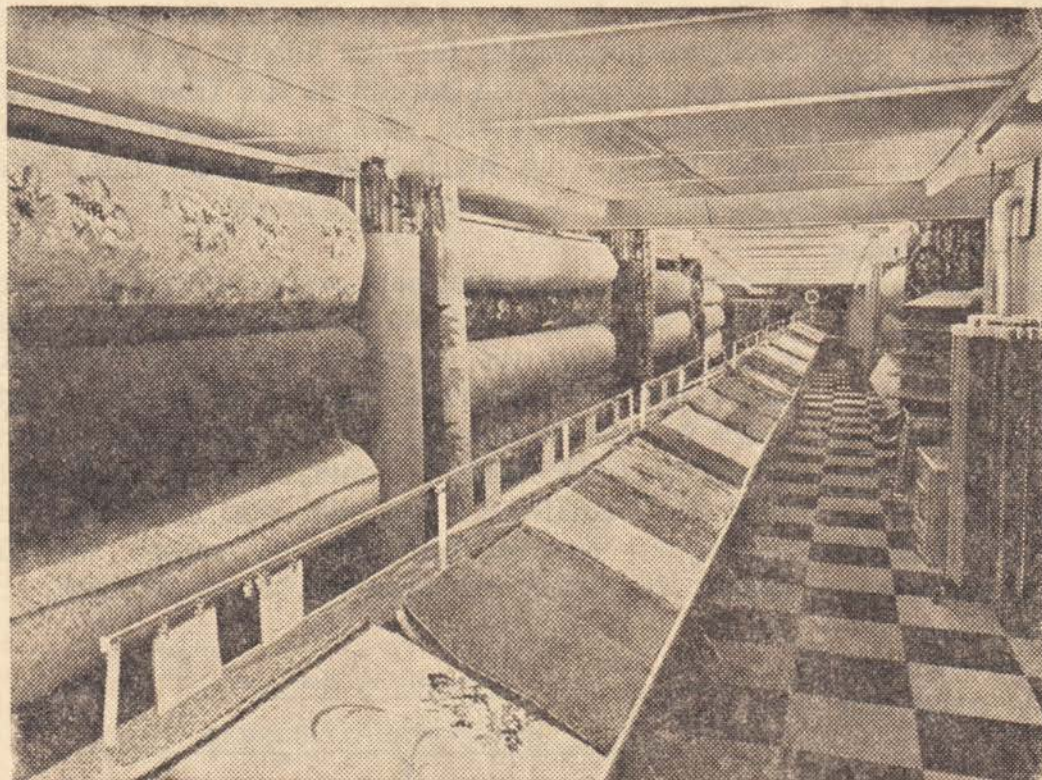
voor al uw BANKZAKEN

◆
Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Elke gemotoriseerde weg-
gebruiker tankt bij voorkeur
vloeibare brandstof bij:
„Total-Bornerbroek”

omdat hij dan

- ▶ zuinig en voordelig rijdt
- ▶ met soepel lopende motor
- ▶ die het volle vermogen behoudt

Toon al d Tuinstraat
tapijtspecialist en
woninginrichter

Tel. 05490-13880; voldoende parkeerruimte
De gehele dag koffie

AREND II, de oudste zoon van HERMAN I GRUBBE, wordt al in 1444 vermeld. Op 7 dec. 1464 — spoedig na het overlijden van zijn vader — is hij met de Hof te Fleringen (in de volksmond 'het Grubbenhoes') beleend; ¹⁴). Op 20 mei 1476 doet Bisschop David van Bourgondië kond, dat AREND GRUBBE in zijne hand heeft opgedragen het erve Mensing in Geesteren als een vrij, edel eigen erf in wissel van het erve Kemenade dat eigen werd. In 1487 beleent hij het klooster Albergen met de tienden over het erve Bredenbroec te Geesteren. Hij was getrouwd met Hadewijch N., die volgens sommige auteurs uit het geslacht Ripperda stamde; de stukken geven daarover echter geen zekerheid, aldus Ter Kuile voornoemd. Zij heeft haar man verscheidene jaren overleefd. Namelijk in 1517 (het jaar waarin Luther zijn 95 stellingen aanplakte aan de slotkerk van Wittenberg) is aan haar en haar vier kinderen Herman, Johan, Hadewijch en Katherijne een aflaat verleend; ¹⁵). De 1 sept. 1529 verkocht zij met haar beide zoons een grondrente aan het O.L.V. gilde te Oldenzaal; ¹⁶).

Merkwaardig is het voorzeker, zo merkt Ter Kuile op, dat blijkens mededeling van de gemeente-archivaris van Deventer deze Grubbe's ook in de renunciatie- en attestatieboeken van die stad voorkomen. AREND II GRUBBE was daar goudsmid in 1483 en woonde aan 'de Poot'. Zijn vrouw Hadewijch was Joffer en leefde nog op 18 dec. 1543. Hun zoon Johan Grubbe van Vlerynghen wordt in dat zelfde jaar genoemd; zijn vrouw heette Merrie. Zoals we later zullen zien wordt zij in de Tubbergse stukken Mergeke genoemd.

Op 21 juli 1503 wordt HERMAN II GRUBBE na het overlijden van zijn vader (AREND II) met de Heringhof beleend; [Johan Grubbe, de broer van (niet te verwarren met de zoon van) Arend II, was op 15 juni al niet meer in leven; ¹⁷)]. De 18 juli 1520 is HERMAN II GRUBBE o.m. beleend met de Heringhof en de tienden 'over dat erve geheiten die Heringhoeff toe Vlederingen'. Volgens Hattink zou zijn vrouw uit het geslacht Van Dedem stammen; zijn dochter Elsebe trouwde Johan van Eschede; ¹⁸). In 1531 fungeerde HERMAN II GRUBBE als holtrichter van Fleringen en van 1531 tot 1536 verschijnt hij op de klaring en op de landdag; ¹⁹). In 1539 en 1546 echter verschijnt niet HERMAN II, maar zijn broer JOHAN GRUBBE VAN VLEDERYNGHEN ²⁰), die — zoals hierboven in kleine letter vermeld — ook in archiefstukken van de stad Deventer wordt genoemd. Hij verkoopt met zijn vrouw Mergeke in 1546 aan Wolter van Heyden de tiend van Tubbergen, die in 1496 door AREND II GRUBBE en diens vrouw Hadewich was aangekocht. In de beschrijving van de bij de koopakten behorende stukken wordt gezegd, dat met die tiend achtereenvolgens AREND II, HERMAN II en JOHAN GRUBBE beleend zijn geweest; ²¹). Het lijkt ons niet gewaagd, aldus nog steeds Ter Kuile voornoemd, om te veronderstellen dat HERMAN II GRUBBE tussen 1536 en 1539 is overleden en in zijn rechten door zijn broer JOHAN is opgevolgd. Vermoedelijk was JOHAN GRUBBE de vader van

VOETNOTEN

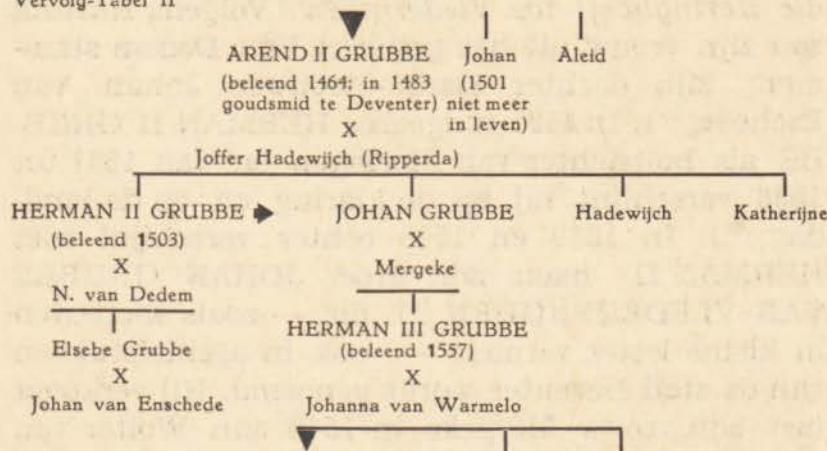
- 1) Handschrift oorspronkelijk charter in het ARA te Den Haag coll. van Limburg Stirum, afd. L. No. I 38. Het Schattingsregister van Twente uit 1475 noemt in de marke Grote Buren (Enschede) de 'Lippinghoff', eens gelegen in de omgeving waar later de gasfabriek werd opgericht.
- 2) "...ende voirt Arnt van Rothem, haer (Heer) Arnt van Boekel, Hardekyn van den Tye, die Vrouwe van den Houte, Jans sone van Hassel, Bruin van Almelo, Reynout van Covorde, Vrederic van Zatersloe, haer (Heer) Roelof van Bevervoorde, Godevaert van Goer, HAER BARNT VAN ZEBELINGEN, 't kint van Almelo Roelof van den Damme, die provest van Oudemoster, Arnt Keding, die bisschop van Vawyc, Roelof van den Mate, ende 't kint van Scarpenzeel."
- 3) L. A. Stroink: 'Stad en Land v. Tw.' blz. 137 en 175.
- 4) J. Prinz: 'Das Lehnregister des Grafen Otto van Bentheim 1346-64 in Mitt. Vereins f. Geschichte und Landeskunde von Osnabrück, LX-1940, blz. 99.
- 5) J. Prins: aangehaald werk, blz. 41-42. J. W. Berkelbach van der Sprenkel: 'Regesten van oorkonden betr. de bisschoppen van Utrecht uit de jaren 1301-1340', Utrecht 1937 no. 214.
- 6) J. W. Berkelbach van der Sprenkel, a.w., no. 1108, 1109.
- 7) S. Muller Fzn.: 'De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht 1325-1336', II, Den Haag 1891; Werken Hist. Gen. Utrecht blz. 752.
- 8) mr. G. J. ter Kuile jr.: 'De familie Grubbe en het Huis Herinckhave', Versl. en Meded. Ov. Regt en Gesch., 75e stuk, 1960. [Veel van de hier aangehaalde werken zijn door ons bij Ter Kuile voornoemd geciteerd.]

- 9) J. van Doorninck: 'Tijdr. Register', II blz. 92, 125, 135, 139. [N.B. Genoemde neef (?) HERMAN VAN VLEDERINGEN alsook HUGO VAN VLEDERINGEN, richter van Ootmarsum, worden kort na 1400 vermeld: K. Dörmann/H. W. Dingeldein: 'Singraven' 1934, p. 42. Mr. G. J. ter Kuile jr. veronderstelt dat zij broers zijn geweest en dat hun vader vóór zijn zuster HADEWIJCH is overleden. Voorts had genoemde HERMAN een broer JOHAN, die in een oorkonde van 24 aug. 1439 wordt vermeld; voetnoot 8.]
- 10) J. van Doorninck: 'Tijdr. Register', III blz. 78 - 1449; IV blz. 62 - 1457.
- 11) R. E. Hattink: 'Bijdr. tot de Kerkelijke Gesch. v. Tubbergen' in 'Versl. en Meded. Ov. Regt en Gesch.' IX 1874, blz. 123.
- 12) G. J. ter Kuile sr.: 'Gesch. aantekeningen op de havezathen van Tw.', Almelo 1911 blz. 135.
- 13) J. van Doorninck: 'Tijdr. Register' IV blz. 114; R. E. Hatting, aangehaald werk, blz. 57.
- 14) J. van Doorninck: 'Tijdr. Register', III p. 56, IV p. 167.
- 15) Een afschrift van de aflaatbrief van 17 juni 1517 heeft destijds in het huisarchief van Herinckhave berust.
- 16) W. J. Formsma: 'de Oude archieven van Oldenzaal', 1938, blz. 80, no. 145.
- 17) J. van Doorninck: 'Tijdr. Register' V blz. 148 1501 181 1503.
- 18) R. E. Hattink: 'Geslachtkundige aantekeningen Eschede' in: Bijdr. geschiedenis v. Ov. XIII 1901 blz. 44, 52.
- 19) R. E. Hattink: 'Register op het oud-archief van Ootmarsum', Zwolle 1878, blz. 67, no. 145 - 1531; J. T. van Doorninck: 'Overijssel onder Karel V', Deventer 1889, blz. 140, 190, 264, 316.

HERMAN III, die na hem bezitter van de Heringhof geworden is en in mei 1557 met dat goed is beleend.

Het bovenstaande vatten we in *Vervolg-Tabel II* overzichtelijk samen.

Vervolg-Tabel II

In de genealogie der Van Raesfeld's staat te lezen, dat HERMAN III met Johanna van Warmeloe was getrouwd; ²²). Mr. G. J. ter Kuile jr. merkt op, dat dit bericht overeenstemt met andere gegevens. In 1564 verkochten nl. HERMAN GRUBBE en Joffer van Warmeloe een grondrente uit *het Berninck*, gelegen in de buurtschap Fleringen, aan Wolter van Heyden en 18 oktober 1582 verklaarden HERMAN GRUBBE en Johanna, dat zij hun rechten op de tiend van het '*arf Bredenbroeck*' in de buurtschap Geesteren, aan het klooster Albergen hadden afgestaan; ²³). Op 17 juni 1563 wordt HERMAN III blijkens het Judiciaal van Overijssel als lid van de ridderschap beëdigd; ²⁴).

De oudste zoon, HERMAN IV, was gehuwd met Judith van Raesfelt, dochter van Goossen van Raesfelt tot de Rutenberg en Lucretia van Twickelo; ²⁵). Hij zal de Herman Grubbe geweest zijn, die in 1604 op de holtink te Tubbergen verschijnt.

Hun zoon HERMAN GOOSSEN GRUBBE is tweemaal getrouwd geweest. In eerste echt had hij Sophia van Besten tot vrouw. In 1651 deed zij haar beklag bij Ridderschap en Steden over de moeilijkheden, die het verschil in geloof tussen de beide echtelieden met zich medebracht, en over het feit dat HERMAN GOOSSEN — in strijd met de '*solemnelle schriftelijke beloften voor aangaen des houwelyx aen haar gedaen*' — hun kinderen in Rooms-Katholieke geest wenste te zien opgevoed. Ridderschap en Steden hebben Joan van der Beecke, burgemeester van Deventer, en Gijsbert van Dedem, burgemeester van Zwolle, tot voogden over de kinderen aangesteld; voorts gelasten zij Gedeputeerde Staten alsmede de drost van Twente om de voogden zoveel mogelijk de behulpzame hand te bie-

den; ²⁶). Tevoren had zij zich al tot de drost van Twente gewend, die HERMAN GOOSSEN bij beschikking van 21 febr. 1651 gelastte '*hem hiervan te onthouden ende die moeder met die opvoedinge derselver kinderen volgens het vorscr. accort te laeten geworden, bij poene dat anders tegens hem volgens de placcaten en welmeeninge van H.H. Staten deser provincie sal geprocediert worden*'; ²⁷). Men krijgt niet de indruk, aldus Ter Kuile voor- noemd, dat de tussenkomst van de drost en later van Ridderschap en Steden de requestanten van erg veel nut geweest is.

Sophia van Besten, die '*de nieuwe leer*' was toege- daan, moet vóór 12 april 1679 zijn overleden. Op die dag namen de Staten van Overijssel nl. een request van JONKER GOOSSEN PALLICK GRUBBE in behandeling, die daarin zegt dat hij '*door t overlijden sijner moeder eygenaer geworden van de erven Hoffstede en Kelderhofstede, het eerste int kerspel Raelte en het andere in Mastebroeck bij Genemuiden gelegen, en leenroerigh aen den Huyse Keppel of Voorst*' een te hoog bedrag voor heerge- waad aan de heer van Keppel moest betalen; ²⁸).

Na de dood van Sophia van Besten is HERMAN GOOSSEN GRUBBE hertrouwd met Margaretha Geertruid van Loen, die evenals hij de RK gods- dienst beleed. Voor de rente van 50 gulden, geves- tigd op Herinckhave, moest de tijdelijke pastoor van Tubbergen op iedere 16 Juni vijf missen lezen voor de zielerust van Sophia. In de tijd van de Münsterse bezetting was HERMAN GOOSSEN GRUBBE generaal in dienst van Bisschop Bernard van Galen, verkeerde in sept. 1673 in groot levens- gevaar bij de doorbraak van de dam, die de Bis- schop nabij Den Ham in de Vecht had laten leggen, waarbij velen van diens volgelingen omkwamen, en noemde zich eigenaar van Herinckhave en Men- negeshave, een bij Den Ham gelegen bezitting. In 1675 protesteerde hij met de jonkers van de Eeshof, de Kemenade, het Wemselo en met de rentmeesters van Albergen en Sibculo tegen de benoeming van de predikant G. Pothof te Tubbergen; zij meenden dat hun het collatierecht in dezen toekwam; ²⁹).

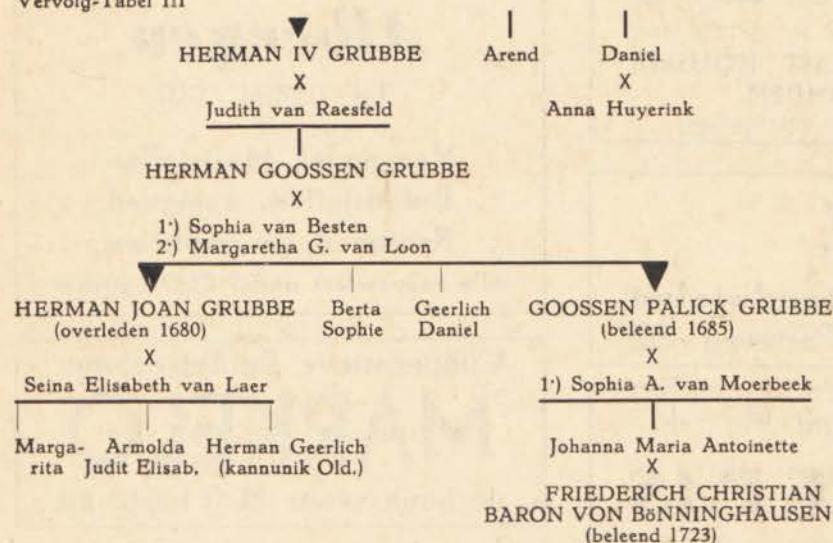
Uit het huwelijk van HERMAN GOOSSEN GRUB- BE en Sophia van Besten zijn vier zoons en een dochter geboren. De oudste zoon, HERMAN JOAN GRUBBE, is zijn vader in het bezit der havezathen Herinckhave en Mennegeshave opgevolgd. Hij was getrouwd met Seina Elisabeth van Laer en is 14 juli 1680 overleden. Uit dit huwelijk zijn drie kin- deren geboren: Margarita, Armolda Judith Elisa- beth en Herman Geerlich. Deze laatste was kan- nunik van Oldenzaal en is 19 juli 1695 bij het be- leg van Namen gesneuveld.

Nadat HERMAN JOAN in 1680 overleden was, is Herinckhave in bezit gekomen van zijn broer

GOOSSEN PALICK GRUBBE, die op 26 febr. 1685 door de provincie Overijssel 'met de Herinkhave' is beleend; ³⁰⁾). Uit diens verbintenis met Sophia Adelheid van Moerbeek tot Breckelenkamp en Stevening is op 4 dec. 1690 een dochter geboren: Joanna Maria Antoinette. Zij is abdis van het stift Bocholt geweest en trad 6 maart 1723 te Gronau in het huwelijk met FRIEDRICH CHRISTIAN BARON VON BÖNNINGHAUSEN TOT BREMSCHADE EN DARUP, luitenant-generaal in Münsterse dienst en gouverneur van Bonn. Hij liet het oude huis Herinkhave slopen en bouwde een 100 m. meer naar het westen toe een nieuw Huis dat thans nog bestaat en welk edelmans-goed het onderwerp vormt van twee bekoorlijke tekeningen in dit nummer Twentse Post.

In aansluiting op Tabel II volgt hieronder een schematisch overzicht van de leenopvolging zoals die hierboven is besproken.

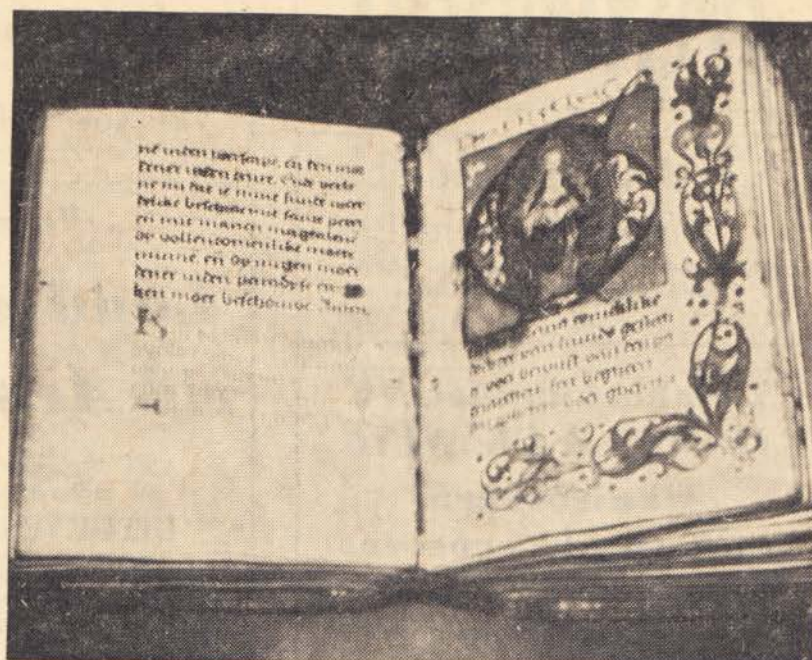
Vervolg-Tabel III

Op het geslacht VON BÖNNINGHAUSEN komen we in het volgende nummer TP terug.

- 20) J. van Doorninck, aangehaald werk, blz. 336, 345, 399.
- 21) K. O. Meinsma: 'Het copieboek van Wolter v. Heyden, richter te Oldenzaal, 1547 - 1570', Zwolle 1906, blz. 25, no. 2; blz. 30, no. 10.
- 22) J. van Doorninck: 'Geslachtkundige aantekeningen t.a.v. de Gecommitteerden ten landdage van Overijssel' Deventer 1870, blz. 39 en 40.
- 23) K. O. Meinsma, aangehaald werk, blz. 51 no. 48; W. J. Formsma: 'De archivalia van de Oldenzaalse oudheidkamer', Oldenzaal 1940, blz. 65 no. 42. [Het bewuste erve staat in het 'Schattingsregister v. Tw.' uit 1475 vermeld als de *kathe Bredenbrock*, later bekend als Breenbroek en thans Schoneveld].
- 24) Rijksarchief in Overijssel: Judiciaal 1563-1566 fol. 14.
- 25) J. van Doorninck: 'Geslachtk. aantekeningen', blz. 40.
- 26) Rijksarchief in Overijssel; Staten-Archief no. 13 Resoluties Ridderschap en Steden 1651-1659 in dato 12 maart 1651.
- 27) Huisarchief Twickel: 'Protocol van de drost van Tw. 1648-1660' ad annum 1651.
- 28) Rijksarchief in Overijssel; Staten-Archief no. 21 Resoluties Ridderschap en Steden 1678-1679, fol. 191 vs.
- 29) G. J. ter Kuile Sr. 'Havezathen' blz. 136.
- 30) J. van Doorninck: 'Geslachtkundige aantek.', blz. 163.

EXPOSITIE

HANDSCHRIFT KLOOSTER ALBERGEN

ZWOLLE — In de provinciestad Zwolle werd deze maand de vijfhonderdste sterfdag van Thomas a Kempis herdacht met een tentoonstelling van oude handschriften uit de bloeitijd van de Moderne Devotie. Daaronder bevond zich ondermeer een gebedenboek dat werd vervaardigd in het tijdens de reformatie aan zijn bestemming onttrokken klooster te Albergen. Het handschrift is naar alle waarschijnlijkheid geschreven door Zweder Buerbank, in 1520 genoemd als kanunnik te Albergen en van 1556-1562 prior aldaar.

[Gegevens ontleend aan de tentoonstellingscatalogus: Perikament; 1 + 179 + 1 bl.; blad en bladspiegel resp. 121 x 89 mm en 82 x 53 mm; 1 kol.; 16 rr. per kol. Eén hand (littera bastarda). Op het eerste schutblad, recto: D... hoert toe sunte ... ghelegen binnen Zwolle. Ende is onder die bewaringhe susters ... buerbancks. Ende het is ghescreven van oeren leuen broter wonnende toe Albergen in die Twente, van Sunte Augustinus oerden. Fol. 1671°: O ghi alle die dit lesen Wilt doch des scriuers ghedachtich wesen Ende bidden ihesus marien soen Dat hie hem gheue dat ewighe loen. Amen. Op het laatste schutblad (fol. 179^v): Dyt boeck hort yance // Dyt boeck hort tho yancken heermens woende toe wyettenhuss Dye wynt Die gewet hoer om godt wylle. Zestiende-eeuwse zwart leren band met vervaagde paneelstempel. Kon. Biblioth. Den Haag.]

Boerenleenbank

Albergen en Fleringen

voor al Uw bankzaken

enschede

A.v.d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
 Erkend reparateur en installateur
 OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

Stamboekhandel NV
ADOLFS & PENNINK
studieboeken
pocketbooks - romans

Motor defect?
 naar **JULO**
 direct !!!

Pymontstraat 15 - 19
 ENSCHEDE

WAS-O-MATIC
 Oliemolensingel 30, Tel. 17586
VLUG EN VOORDELIG
 Elke was apart - Hygiënisch

Van Loenshof 10 Tel. 15271
 Filiaal: Oliemolensingel 37 Tel. 16118

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE
 Spelbergsweg 37, Tel. 4538
 levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
 zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

Voor herenkleding
 het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

Verschenen:

Land en volk
v/d Achterhoek

300 blz., kloek formaat, met
 44 illustraties, geb., f 29.50

UITGEVERIJ WITKAM
 de Klomp 22 — Enschede

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN

Leverancier voor alle ziekenfondsen

Machinefabriek
ARENS & Zn

tandwielen
 Perikweg 52

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
 Gewapend Betonbouw
 Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

Diverse plaatsen

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402—201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

J. A. J. Strengers & Zn NV
Haaksbergen - tel. 05427/1297

BLANKENBURGERSTR. 11

bronbemaling, grondboringen,
 gas- en waterfittersbedrijf, C.V.

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging

Albergen

Tel. 05494—207

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

Coöperatieve Raiffeisenbank

MARKELO

de bank waar U 't beste zit

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel

an de grote weg van Hengel naar Deamter
 [Twentse specialiteiten]

TAILOR MARKER

*het nieuwe doorslagapparaat dat 't doorslaan
 van patronen aanzienlijk vergemakkelijkt !!*

OMKEERAPPARAAT

*voor ceintuur- en knoopplusjes, schouderband-
 jes, biezen, koordjes, enz. levert U de firma*

J. Wagelaar & Zoon

Kalanderstraat 6 Tel. 15684 Enschede

Hotel
Haarhuis
Zenderen

In 't herte van Twente

Jan Stokkentre
Oude Metalen
 Enschede

UIT STAD EN STREEK

VREDESWEEK 19-26 SEPTEMBER

HENGELO — De activiteiten van het Interkerkelijk Vredesberaad en c.a. twintig groepen in Twente die zich op de een of andere manier met de vrede bezig houden, vonden dit jaar hun hoogtepunt in de Vredesweek. Het doel, waarvoor men zich inzet, komt neer op het ombuigen van een structureel-mentaliteit. Vrede wordt gedragen door respect voor alles wat leeft. De omgang van mensen met elkaar, maar ook de manier waarop men dieren en planten behandelt, vormen een concreet uitgangspunt voor een samenleving, die het oplossen van geschillen door geweld positief afwijst. Vele problemen, de milieuvervuiling maar ook het abortusvraagstuk, kan men rangschikken onder het hoofdstuk: agressie tegen het leven.

In *Hengelo* werd op 23 sept. in de St. Lambertuskerk 'n dienst gehouden met als thema de verantwoordelijke omgang met de gastarbeiders. Voorts werden in deze stad discussie-avonden georganiseerd en lektuurtafels ingericht. In *Weerselo* werd op 19 sept. in alle kerken van de vijf kerkdorpen een vredesdienst gehouden. *Ootmarsum* hield op 20 sept. een avond voor gastarbeiders, *Saasveld* op 21 sept. een jongerenavond over dienstplicht, dienstweigering en dienstverlening, *Deurningen* op 22 sept. een informatie- en discussieavond. Te *Almelo* richtten de activiteiten zich vooral op de lektuurvoorziening. *Borne* hield op 19 sept. een Oecumenische Vredesdienst in de Theresiakerk en 22 sept. d.a.v. een open discussie-bijeenkomst. Ook in *Dellden* werd die avond gediscussieerd over vredesproblematiek. In *Enschede* vond op 26 sept. een Oecumenische Vredesdienst plaats in de ned. herv. kerk op de markt. Voor leerlingen van middelbare scholen werden discussie-avonden belegd. *Goor* vertoonde in de Vredesweek een openluchtfilm over de situatie van de vluchtelingen in Angola; hieraan was een inzameling verbonden.

Zij die een bijdrage willen leveren aan het vredeswerk, kunnen zich wenden tot de volgende adressen
Albergen: Vredeswerkgroep, M. van der Aa, Braakvenweg 2;

Almelo: Wereldwinkel, Marius Bauerstr 19 t. 10730;

Borne: Werkgroep Vrede, Raad v. Kerken, A. Storm Heemskerckstr. 53;

Enschede: Campusgroep, J. Heins, Waalstraat 93; Wereldwinkel, G. Klaassen, Noorderhagen 51a;

Goor: Vredeswerkgroep, G. v. Dam, Kievitstr. 30;

Haaksbergen: Vredesberaad, C. Wentink, Fazantstraat 129;

Hengelo: Werkgroep Vrede, G. v. d. Schée, Gabriël

Metsusstraat 35;

Werkgroep Vrede, G. B. v.d. Waal, Anna Bijnstraat 47;

Werkgroep Zwaarden of Ploegijzers, Henri Duntantstraat 22;

Wereldwinkel, H. Mulder, Lepelaarstraat 29;

Interkerkelijk Vredesberaad Twente, drs. G. H. M. Lenferink, Anninksweg 106;

Interkerkelijke Aktiegroep, mevrouw Witteveen, Mozartlaan 28;

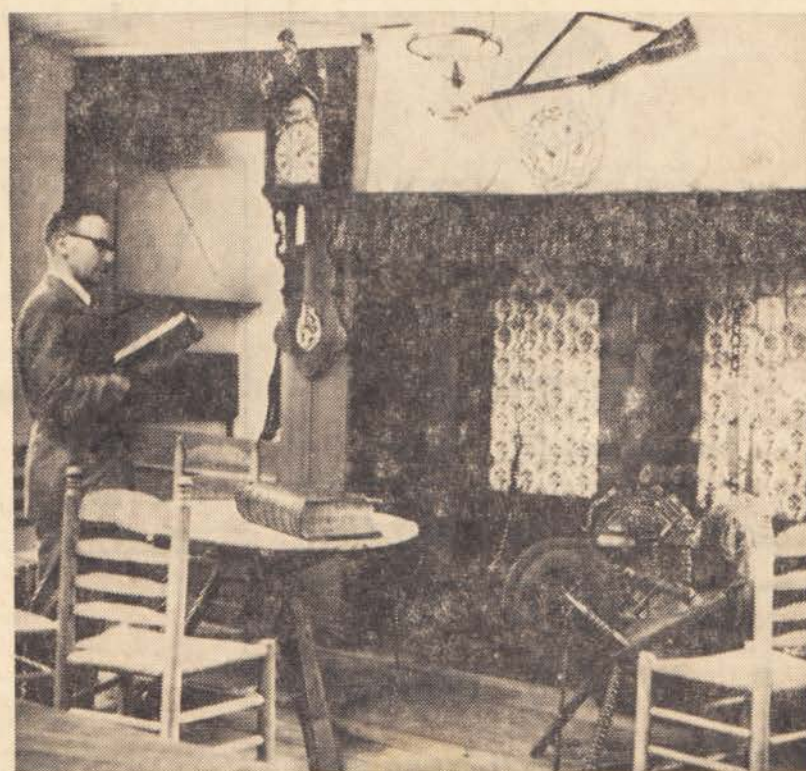
Losser: Vredeswerkgroep, Molenstraat 64;

Weerselo: Werkgroep Vredesweek en Pax Christi, W. van Olffen, Bisschopstraat 3.

NIEUW ONDERDAK VOOR OUDHEIDKAMER VRIEZENVEEN

VRIEZENVEEN — De verzamelingen van de oudheidkamer Vriezenveen zijn momenteel overzichtelijk opgesteld in de B.B.-kelder van het nieuwe gemeentehuis. Deze ruimte vormt het vierde onderdak van dit museum, dat in zijn 20-jarige bestaan een sterke groei heeft doorgemaakt. Enerzijds waren het de voormalige handelsbetrekkingen van Vriezenveners met Rusland, die de collectie documenten en oude gebruiksvoorwerpen gestadig deed groeien. Anderzijds was het de ruilverkaveling te Vriezenveen, die vanaf 1955 velerlei bodemvondsten heeft opgeleverd uit historische en pre-historische tijd. Ook beschikt men over een afdeling landbouw- en veengereedschappen en een compleet ingerichte boerenkeuken.

De nieuwe oudheidkamer is geopend op alle werkdagen van 9-12 uur en van 2-5 uur.

hengelo

E. H. ter KUILE,

**De monumenten van
geschiedenis en kunst
in Twente**

's-Gravenhage 1934 (herdruk 1971)
halfleder geb., 155 blz., 67 platen.

De herdruk verschijnt september '71.

prijs inclusief btw: f 89.—.

Bestellen bij:

boekhandel

H. Wichems & Zn.

Hengelo, Marktstr. 23, Tel. 13188

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving**

AUTOMOBIELBEDRIJF **ERNE**
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeese str. 22, Hengelo

ADVERTEREN IS ETALEREN

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Dorpsmatenstraat Hengelo

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornestraat 24

Tel. 16137

**Voor het inrichten
van Uw woning:**

Woninginrichting **Frans Tanke**

Weemenstraat 61, - Tel. 12862, - Hengelo (O.)
Zie overzichtelijke etalages en 3000 m² showroom

VERSTEEG's veearve

veur hoes en earve

Sloetsweg 382

Hengelo (O.) — Tel. 12207

**Autosputinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT. en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

COÖP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28

Broekhuis

de boekhandel

met de grote keuze!

Enschedeese str. 19 - Hengelo

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage

Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

● MEUBELEN

● TAPIJTEN

● BEDDEN

E M PETRI voor de moderne
woninginrichting! |
MARKTSTR. 15

Automobielbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedeese str. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

MORSINK

SOLASPECIALAALZAAK

Servieren

Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie' Elbert kieken gaot!”

Da's méér weerd as nen goeien raad

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekenweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren - Bromfietsen

VERLICHTING

v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 - Tel. 18556

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 7.00 PER JAAR

H. J. Krakkers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

KLOOTSCHIETERS-MONUMENT ONTHULD IN REUTUM

REUTUM — Burgemeester mr. L. P. H. Schepers van Tubbergen onthulde 12 sept. op de Haarlerheide bij Reutum een zwerfkei met inscriptie ter nagedachtenis aan de heer G. J. Luttikhuis, die eigenaar was van genoemde heidegrond en er voor heeft gezorgd dat de aldaar gelegen klootschietersbaan voor deze sport behouden is gebleven. Voorts zorgde de heer Luttikhuis in 1947 voor een zilveren kloot ter vervanging van een exemplaar, dat in 1919 door de Oudheidkamer Twente als wisselprijs beschikbaar was gesteld. Dit ruim 50 jaar oude kleinood is in het bezit van de heer H. Ikink te Reutum, die destijds 'veuropscheeter' was van deze buurtschap en zich eigenaar noemt van de trofee, omdat destijds zou zijn afgesproken dat, wie het kostbare stuk drie maal achter elkaar won, de ereprijs mocht behouden. Meerdere malen heeft men Ikink verzocht om te handelen overeenkomstig de bedoeling van een wisselprijs, doch vergeefs.

Na de onthulling door de burgemeester werd er — voor het eerst na 16 jaar — weer geschoten om de zilveren kloot (de 'remplacant van 1947) tussen 28 klootscheeters van Noord en Zuid Twente. Na een sportieve wedstrijd, die grote belangstelling trok, mocht Zuid zich winnaar noemen.

CREMATORIUM USSELO GEOPEND

ENSCHDEDE — Deze maand werd het nieuwe crematorium te Usselo, het zevende in Nederland, officieel in gebruik genomen. De overige zes crematoria bevinden zich in Velsen, Dieren, Groningen, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Ofschoon men spreekt van een groeiende behoefte aan crematoria, houdt men nog terdege rekening met traditionele behoeften. Zo is de gemeente Hengelo voornemens om een nieuwe algemene begraafplaats, goed voor 4664 bijzettingen, aan te leggen nabij het katholieke kerkhof aan de Deurningerstraat.

RUILVERKADELING TUBBERGEN

ZWOLLE — Het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel kan de opvatting van het statenlid ir. E. Bouma (VVD), dat de ruilverkaveling Tubbergen als aangenomen moet worden beschouwd, niet delen.

Volgens het statenlid was de meerderheid van de landeigenaren niet aanwezig op de verstoorde stemmingsbijeenkomst in Tubbergen, waarmee ze volgens hem vóór de verkaveling hebben gestemd. Volgens GS heeft de stemming niet daadwerkelijk plaats gehad, omdat de aanwezige stemgerechtigden daartoe niet de gelegenheid kregen.

„Van grote wijsheid getuigt het, niet overijld te zijn bij zijn daden”, zegt Thomas à Kempis, waarbij hem mogelijk de Nedersaks voor de geest stond die wikt en weegt.

NED. HERV. GEMEENTE ENSCHDEDE VRAAGT SUBSIDIE VOOR GROTE KERK

ENSCHDEDE — De Nederl. Hervormde Gemeente te Enschede heeft aan het gemeentebestuur een subsidie gevraagd van f 20.000,— om daarmee het jaarlijks tekort op het onderhoud van de Grote Kerk op de markt te dekken. Het liefst zou de N.H. Gemeente zien dat de Grote Kerk een andere functie zou krijgen in de richting van het culturele. Kerkdiensten vinden er nog maar zelden plaats.

VIJFHONDERD SCHAPEN

RIJSSEN — Wie in Twente op zoek gaat naar een schaap, krijgt allicht het gevoel dat deze diersoort hier is uitgestorven. Op de 20e Schapenfokdag voor Overijssel, gehouden 31 aug. te Rijssen, zou men tot andere gedachten zijn gekomen. De aanvoer bedroeg een record getal nl. bijna 500 stuks.

CURSUS VOOR AGRARIERS DIE BOERDERIJ WILLEN VERLATEN

ZENDEREN — Op 6 oktober a.s. start in het gebouw van de Middelbare landbouwschool te Zenderen een cursus, die de naam draagt: 'Naar een ander beroep'. Deze cursus die bedoeld is voor agrariërs die er over denken om de landbouw te verlaten, is een landelijke primeur en geniet daardoor de volle aandacht van „Den Haag”. Het initiatief tot deze oriëntatie beroepsovergang is genomen door ir. A. B. Schopman, directeur van de thans nog in Oldenzaal gevestigde Middelbare Landbouwschool.

Cööp. Ver. „V.T.L.” Enter

Dorpsstraat 51-53

Coöp. Supermarkt
Telefoon 669

Coöp. Landbouw
Telefoon 668

U vindt er alles onder één dak: kruidenierswaren, diepvries-groenten, fijne vleeswaren, groente en fruit, brood en banket, textiel, huishoudelijke artikelen, gereedschappen enz.

Het adres voor Uw mengvoeders, meststoffen, zaai- en pootgoed, benzine en dieselolie, O.K. tankstation, mengsmering automaat.

oldenzaal

GESCHENKBON

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond

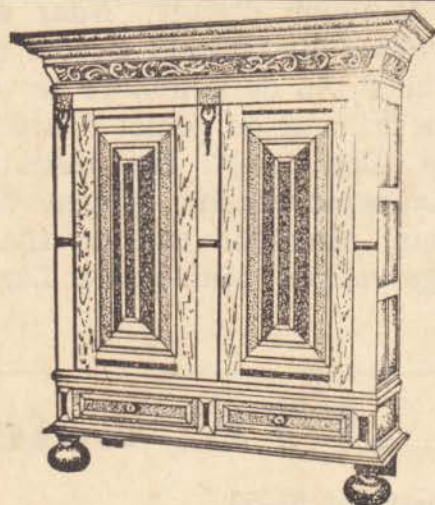
G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Z_n

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

Natuursteenbedrijf Onclin

Schuttersveldstr. 10. Tel. 05410/4743. Oldenzaal
Specialiteit in Openhaarden, Hallen,
Vensterbanken, Grafwerken etcetera.

**de zaak met meer
dan 150 toonkamers**

ERRES PHILIPS
TELEVISIE

Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 — Tel. 2251 — Oldenzaal

voor keukens

Oldenzaalse Bouwmaterialen-
handel N.V.

BRÖCKING'S GROOTHANDEL

Richt van scheermes tot scheerstoel uw
kapsalon in. ➔ Eekboerplein 4, Oldenzaal

Antoon Hutten VOOR DE LOOP EN DE SLOOP

Van Opel, Ford en VW
alle onderdelen

Denekamperstr. 9, Tel. 2863
Sloperij Ootmarsumsestraat

DIVERSE PLAATSEN

COOP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Reis-art. en Lederwaren

GROBBE

Brinkstraat 46 - Tel. 1456 - Denekamp

**Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Urwerken.**

TH. BUDDE

JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM

Marktstr. 10 — Tel. 05419/261

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

**RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS**

Gem. Energiebedr. Rijssen

RAIFFEISENBANK

**'Kedingen'
te**

**Goor en Diepenheim
voor al uw bankzaken**

WAVIN DEALER

P.V.C.-rioleringsbuizen, regenwateraf-
voerbuizen, draineerbuizen, kiezelbak-
ken, ontluchtungskappen, ontluchtungs-
pannen, dakramen, Plastic folies, Pla-
stic schuimprofielen, Polyestergolfplaten
VOOR ALLE KUNSTSTOFFEN:

MORSELT

BOUWMATERIALEN C.V.
Industriestr. 8 • BORNE - tel. 05409/1166

Lijndiensten

Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn

Moderne touringcars

Uitgebreid reizenprogramma

In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

PERSOONLIJKHEDEN

IN MEMORIAM TOON BORGHUIS

OLDENZAAL — Onder grote belangstelling is op 10 september de bekende toonkunstenaar Toon Borghuis ten grave gedragen, die 3 dagen tevoren op 81-jarige leeftijd in een rusthuis te Enschede overleed.

De requiemmis in de St. Plechelmusbasiliek werd opgedragen door pater J. Borghuis, een neef van de overledene. In zijn preek noemde pater Borghuis zijn overleden oom een man, die zich tijdens zijn leven niet alleen wist te geven aan zijn gezin, maar aan de gehele gemeenschap.

Samen met zijn collega in het onderwijs, meester G. B. Vloedveld Sr. te Almelo, alsmede met de bekende streektaaldichter A. J. U. Lamm uit Hengelo en de volkskundige A. Buter (destijds woonachtig te Goor) maakte de overledene in de jaren 1955/61 deel uit van de redaktieraad van het tijdschrift „*Twenteland en -leu en -spraoke*”, de voorloper van de huidige „*Twentse Post*”. De wederopleving van het midwinterhoornblazen in de advents- en kersttijd is te danken aan het reveil en de inzet van Toon Borghuis, die de boerenzonen van menige buurtschap in Twente persoonlijk de techniek bijbracht van „*t blaozen op de hoalten hoaren*.”

Op de redactie van de Twentse Post kwamen meerdere brieven binnen van vrienden en bekenden van Toon Borghuis, waarin diepe gevoelens van medeleven en dankbaarheid onder woorden werden gebracht. Mede namens hen en vele anderen gedenken wij het verscheiden van Toon Borghuis met een tweetal korte maar treffende gedichten uit diens verrukkelijke bundel: *'n Buske late Bleujers*.

Toon Borghoes
Ollenzel

CANITE TUBA!

(„Steek de bazuin”, Advents-antifoon)

*Haolt 'n doed'lende hoarn hoog boaven de putte,
Kniept vast oewe lipp' op de vlearhoalten spool';
En bloast den Adventsroop van Vass' tot de Lutte,
Van Saosel naor Lattrop tot wied aover 'n paol!*

*En is Mirreweenter het Keendke geboaren,
En zeengt wear de Engeln hoog' oet het heelal;
Stemt dan naor de fluiten van d'Herders oew'n
[hoarn
En wiest de Dree-Könn'ge de weg naor de stal!*

GEVALLEN VRUCHT

*Op 'n Septemberdag — zun har al óf'edaon —
Zin 'k efkes nog allèinig mien höfken in'egoan.
En in den stillen aovend, zo zacht en waarm en loom
Valt ploffend ieder bod 'n luk pearen van den boom.*

*De watten zint boekzeekig, piernottig, half verrot;
En andern patst gestäörig op 'n hadden pad kapot.
Ook komp 'n deel genäödig in 't hoge grös terech, -
Dee gadder ik te hoope en legg' z'in 'n kealder weg!*

*Eèns lao'k mien'n tak ok lös zo as dee pearen doot:
„Heer, lao mie zachte vall'n in Dienen Vaderschoot
Zodat ik blaank en schier met Die verriezen mag
Op 's wearelds aller-jungsten dag!”*

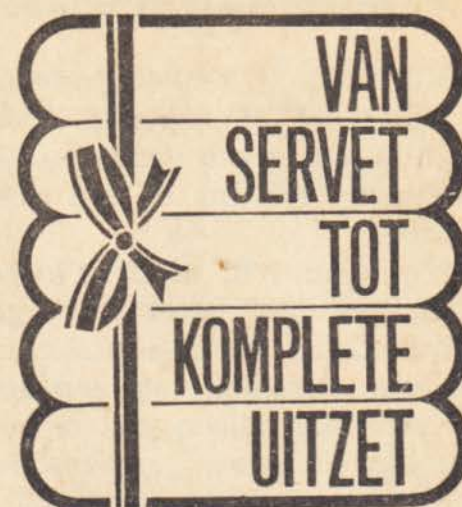

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HECK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

VéGé

voor ^U_W levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

Coop. Landbouwvereniging
— West-Twente —

met vestigingen te
MARKELO en GOOR

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen.

Hannink

Timmerfabriek NV

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

TIENDE JAARGANG TWENTSE
POST [TIEN JAAR DOKUMEN-
TATIE OVER TWENTELAND].

VOLKSWAGEN

Onderhoud · Service · Verkoop

AUTO-
BEDRIJF

HUISKES NV

Deldenerstr. 134

Hengelo

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG
Haaksbergen
C.L.O.-mengvoeders
Ruwoeders
Brandstoffen

Wij verzorgen:
een avond vullend
kleurenfilm programma
over Twente
FOTOPRINS, Tuindorpstr. 28, Hengelo

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied

**N.V. Electro
Techn. Bureau**
v/h Sterckel

KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

Schoenen en reparaties Marktstraat 19
Hengelo

SJOERD van der LAAN